

7. Lidské tělo ЧОВЕШКОТО ТЯЛО

7.1. Části lidského těla Части на човешкото тяло

bok *м.* хълбок

brada *ж.* брада

břicho *ср.* корем

céva *ж.* кръвоносен съд

čelo *ср.* чело

čich *м.* обоняние

dlaň *ж.* длан

hlasivky *ж. мн.* гласни струни

hlava *ж.* глава: **bolí mě** ~ боли ме главата, **íмам** главоболие

hmat *м.* осезание

hrdlo *ср.* гърло: **mít sucho v ~e** гърлото ми пресъхна, засъхна ми слюнката в гърлото

hrud' *ж.* гърди, гръд

hrudník *м.* гръден кош

chlup *м.* косъм

chodidlo *ср.* ходило, стъпало

chrup *м.* зъби, челюст: **umělý** ~ изкуствени зъби

játra *ср. мн.* черен дроб

jazyk *м.* език

kloub *м.* става

koleno *ср.* коляно

končetina *ж.* крайник

kost *ж.* кост, кокал: **klíčnı́** ~ ключица; **lícnı́** ~ скула, лицева кост

kostra *ж.* скелет: **lidská** ~ човешки скелет

kotník *м.* глезен

krev ж. кръв

krvní прил. кръвен: ~ **tlak** кръвно налягане; ~ **skupina** кръвна група

krk м. врат, шия: **kroutit ~em** въртя глава

kůže ж. кожа

lebka ж. череп

ledvina ж. бъбрек: **zánět** ~ нефрит

loket м. лакът

lýtko ср. прасец

nehet м. нокът: **ostříhat si ~y** изрѣжа си ноктите

noha ж. крак

obočí ср. вежди

obličej м. лице

oko ср. око

orgán м. орган: **dýchací** ~у дихателни органи; **zrakový** ~ зрителен орган, орган на зрението; **hlasový** ~ говорен орган; **smyslové** ~у сетивни органи

pas м. талия

pata ж. пета

páteř ж. гръбначен стълб, гръбнак

patro ср. небце

pleť ж. кожа на лицето: **citlivá** ~ чувствителна кожа, **suchá** ~ суха кожа

plíce ж. бели дробове, бял дроб: **zápal plic** пневмония, възпаление на белите дробове

pokožka ж. кожа

prst м. пръст (**prsty** пръсти: **palec** палец, **ukazovák** показалец, **prostředník** среден, **prsteník** безимен, **malíček** кутре)

rameno ср. рамо

ret м. устна: **horní** ~ горна устна; **dolní** ~ долна устна; **stisknout rty** стисна устни

ruka ж. ръка: **natáhnout ~u** протегна ръка

řasa ж. мигла

sliznice *ж.* лигавица

sluch *м.* слух

soustava *ж.* система: **centrální nervová** ~ централна нервна система; **dýchací** ~ дишателна система; **trávicí** ~ храносмилателна система

spánek *м.* слепоочие

střevo *ср.* черво: **tlusté** ~ дебело черво, **tenké** ~ тънко черво; **slepé** ~ сляпо черво

sval *м.* мускул

svalstvo *ср.* мускули, мускулатура

tělesný *прил.* телесен, физически: ~**á váha** тегло; ~**á výška** височина, ръст; ~**á teplota** телесна температура

tělo *ср.* тяло: **lidské** ~ човешко тяло; **držení** ~а стойка

tep *м.* пулс

tepna *ж.* артерия

trup *м.* торс, тяло

tvář *ж.* лице; буза

ucho *ср.* ухо

ústa *ср.* *мн.* уста: **otevřít** ~ отворя уста

ústní *прил.* ústen: ~ **dutina** ústна кухина

vlas *м.* косъм

vlasý *м.* *мн.* коса: **kaštanové** ~ кестенява коса; **blondaté** ~ руса коса, **tmavé** ~ тъмна коса; **zrzavé** ~ рижа коса

zápěstí *ср.* китка

zrak *м.* зрение

zub *м.* зъб: **zdravé, zkažené** ~у здрави, развалени зъби; **mléčné** ~у млечни зъби; ~у **moudrosti** мъдрецъ; **umělé** ~у изкуствени зъби

žaludeční *прил.* stomášen: ~ **vřed** язва на стомаха

žaludek *м.* стомах

žíla *ж.* вена

7.2. Nemoci a onemocnění Болести и заболявания

AIDS *м.* СПИН

alergický *прил.* алергичен: **na to jsem** ~ много съм чувствителен към това; **íмам** алергия към това; ~ **é choroby** алергични заболявания; ~ **šok** алергичен шок; ~ **reakce** алергична реакция

alergie *ж.* алергия

bacil *м.* бактерия, микроб, бацил

bakterie *ж.* бактерия: **choroboplodné** ~ болестотворни бактерии

berle *ж.* патирица; **chodit o ~ích** ходя с патирици

bevědomí *ср.* безсъзнание, несвяст: **upadnout do** ~ загубя съзнание; **být v** ~ в безсъзнание съм

bolest *ж.* болка

bolet, -ím *несв.* боля

bronchitida *ж.* бронхит

cukrovka *ж.* диабет

čistota *ж.* чистота: **udržovat v ~ě** поддържам чисто, държа чисто

dalekozrakost *ж.* далекогледство

dalekozraký *прил.* далекоглед

deprese *ж.* депресия: **podlehnout ~i** изпадна в депресия

dezinfekce *ж.* дезинфекция, дезинфектиране: ~ **bytu** дезинфекция, дезинфектиране на жилище

dezinfekční *прил.* дезинфекционен: ~ **prostředek** дезинфекционно средство

dezinfikovat, -uji *несв.* дезинфектирам: ~ **místnost** дезинфектирам помещение

dusit se, -ím se *несв.* задушавам се

ekzém *м.* екзема

HIV *м.* ХИВ

hygiena *ж.* хигиена

hygienický *прил.* хигиеничен, санитарен

horečka *ж.* висока температура: ~ **stoupá** температурата се вдига

choroba *ж.* болест, заболяване: **infekční** ~ инфекциозна болест; **nakažlivá** ~ заразна болест; **neléčitelná** ~ неизлечима болест

chřipka *ж.* грип: **přechodit ~u** прекарам грип на крак

chudokrevnost *ж.* анемия

chudokrevný *прил.* анемичен: ~é dítě анемично дете

imunita *ж.* имунитет

infarkt *м.* инфаркт: **dostat** ~ получа инфаркт

infekce *ж.* инфекция: **bakteriální** ~ бактериална инфекция; **virová** ~ вирусна инфекция

infekční *прил.* инфекциозен

infuze *ж.* система, инфузия, вливане: **kapénková, nitrožilní** ~ капково, венозно вливане, капкова система

injekce *ж.* инжекция: **dávat** ~ бия инжекция

kašel *м.* кашлица: **silný** ~ силна кашлица, **suchý** ~ суха кашлица

kašlat, -lu *несв.* кашлям

kaz *м.* повреда, дефект, недостатък: **zubní** ~ кариес

klid *м.* почивка, състояние на покой, тишина: **zachovávat** ~ пазя тишина

kóma *ср.* кома: **upadnout do ~atu** изпадна в кома

krátkozrakost *ж.* късогледство

krátkozraký *прил.* късоглед

krvácení *ср.* кървене: ~ **z nosu** кървене от носа

modřina *ж.* синина

mrtvice *ж.* удар: **srdeční** ~ сърдечен удар, инфаркт; **mozková** ~ мозъчен удар, инсулт; **ranila ho** ~ той получи удар

mrtvola *ж.* труп, мъртвец

mrtvý *прил.* мъртъв, умрял, починал

nádor *м.* тумор

nachladit se, -ím se *св.* простудя се, настина

nachlazení *ср.* настинка, простуда

náchylnost *ж.* предразположеност, склонност: ~ **k určitým chorobám** предразположение към определени заболявания

náplast *м.* лейкопласт

nemoc *ж.* болест, заболяване: **nakažlivá** ~ заразна болест

nevolnost *ж.* неразположение

obezita *ж.* затлъстяване

obvaz *м.* бинт, превръзка

odřenina *ж.* одраскване, ожулване

onemocnění *ср.* болест, заболяване: **virové** ~ вирусно заболяване; **kožní** ~ кожно заболяване; **horečnaté** ~ треска, заболяване с треска, с температура

omdlít, -ím *св.* припадна

onemocnět, -ím *св.* разболея се: ~ **spálou** разболея се от скарлатина

plíseň *ж.* плесен, мухъл: **kožní** ~ кожни гъбички

podlitina *ж.* оток

popálenina *ж.* изгорено място, изгаряне: ~ **prvního, druhého stupně** изгаряне първа, втора степен

průdušky *ж. мн.* бронхи: **zánět** ~ ек бронхит

psychika *ж.* психика

rakovina *ж.* рак: **boj proti** ~ě борба срещу рака

rána *ж.* рана: **jeho** ~ **se zacelila** раната му заздравя

rýma *ж.* хрема: **dostat** ~у хвана хрема

sádra *ж.* гипс

stav *м.* състояние: **zdravotní** ~ здравословно състояние

úraz *м.* злополука, контузия, травма: **smrtelný** ~ смъртоносна контузия; **utrpět** ~ контузя се; **přijít k** ~у получа травма

vyrážka *ж.* обрив

zácpa *ж.* запек

zánět *м.* възпаление

zápal *м.* възпаление: ~ **plic** пневмония

zlomenina ж. счүпване, фрактура: ~ **klíční kosti** счүпване на ключица; **kompli-**
kovaná ~ тежко, усложнено счүпване

zranění ср. рана, нараняване: **повrchové** ~ повърхностно нараняване

zvracet,-ím несл. повръщам

7.3. Lékařské obory, zdravotnická zařízení

Медицински специалности, здравни заведения

ambulance ж. амбулатория, лекарски кабинет: **dermatologická/kožní** ~ кабинет по
кожни болести; **oční** ~ очен кабинет; **zubní** ~ зъболекарски кабинет

fyzioterapeut м. физиотерапевт

chirurg м. хирург

chirurgický прил. хирургичен, хирургически: ~ **zárok** хирургична, хирургическа
намеса

chirurgie ж. хирургия: **plastická** ~ пластична хирургия

internista м. интернист, специалист по вътрешни болести

klinika ж. клиника

léčba ж. лечение, лекуване: **lázeňská** ~ бальнеолечение

léčení ср. лечение, лекуване: **ambulantní** ~ амбулаторно лечение; **ústavní,**
nemocniční ~ стационарно, болнично лечение

léčivo ср. лекарство, лечебно средство, медикамент: **výroba léčiv** производство на
лекарства

lékárna ж. аптека

lékař м. лекар, доктор: **praktický** ~ лекар по обща медицина; **odborný** ~ лекар
специалист; **dětský** ~ педиатър, специалист по детски болести; **ženský**
~ гинеколог; **zubní** ~ зъболекар; **obvodní** ~ участъков лекар

lékařský прил. медицински: ~**á fakulta** медицински факултет; ~**á prohlídka** медицински
преглед

lékařství ср. медицина: **lidové** ~ народна медицина; **dětské** ~ педиатрия

nemocnice ж. болница: **fakultní** ~ университетска болница

neurolog *м.* невролог

oddělení *ср.* отделение

ordinace *ж.* лекарски кабинет

ordinační *прил.* приемен: ~ **hodiny** приемни часовé

péče *ж.* грижа: **lékařská** ~ медицинско обслужване; **sociální** ~ социální грижи

plastika *ж.* пластика, пластична операция

pohotovost *ж.* бърза помощ

porod *м.* раждане

porodnice *ж.* родилен дом

prevence *ж.* профилактика: ~ **úrazů** предотвратяване на злополуки

psychiatr *м.* психиатър

psychiatrie *ж.* психиатрия

specialista *м.* специалист

zařízení *ср.* заведение: **zdravotní** ~ здравно заведение

zubař *м.* зъболекар